

Designing a Model to Explain the Position of Women in Cultural Development

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

Authors

Nooshzad Yeganeh¹
Abbasali Ghaiyoomi^{2*}
Alireza Ebrahimpour³
Bahram Alishiri⁴
Abdolrahim Rahimi⁵

How to cite this article

Nooshzad Yeganeh, Abbasali Ghaiyoomi, Alireza Ebrahimpour, Bahram Alishiri, Abdolrahim Rahimi, Designing a Model to Explain the Position of Women in Cultural Development, *Journal of Islamic Life Style Centeredon Health*, 2022:6(1): 237-249.

1. PhD student, Department of Cultural management and planning, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
2. Associate Professor, Department of Cultural management and planning, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (corresponding author).
3. Assistant Professor, Department of Cultural management and planning, Islamic Azad University, South Tehran Branch, Tehran, Iran.
4. Assistant Professor, Department of Cultural management and planning, Islamic Azad University, South Tehran Branch, Tehran, Iran.
5. Assistant Professor, Department of Cultural management and planning, Islamic Azad University, South Tehran Branch, Tehran, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: A_ghaiyoomi@iau-tnb.ac.ir

Article History

Received: 2022/03/16

Accepted: 2022/06/15

Published: 2022/06/21

ABSTRACT

The role of women in the development of countries' culture has always been considered as an important principle. In this context, it can be said that women can create a special position in the development of countries' culture. The main goal of this research is to design a model to explain the position of women in cultural improvement and development. Therefore, in this research, the indicators of cultural development according to the Supreme Council of Cultural Revolution are suitable for women. For this purpose, the statistical population of this research is made up of all experts in the cultural field. These experts have minimal work experience in cultural fields and have education related to the research topic. The sampling method was snowball. With the same method, the sample size is equal to 15 people. The research method is exploratory, applied and survey. Interview tool was used in this research. The validity of this tool was confirmed through content validity. In this research, in order to model, analyze and identify the factors, the foundation data method was used. Finally, the cultural development model was identified based on the foundation's data model in the main indicators, consequences, background factors, causal factors, intervening factors, central phenomenon and strategic factors and the sub-components of each were determined.

Keywords: Cultural Development, Position of Women, Foundation Data Method.

طراحی مدل تبیین جایگاه زنان در توسعه فرهنگی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۲۵

* نویسنده مسئول: A_ghaiyoomi@iau-tnb.ac.ir

نوشزاد یگانه^۱

دانشجوی دکتری، گروه مدیریت و برنامه ریزی فرهنگی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

عباسعلی قیومی^{۲*}

دانشیار، گروه مدیریت و برنامه ریزی فرهنگی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

علیرضا ابراهیم پور^۳

استادیار، گروه مدیریت و برنامه ریزی فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

بهرام علیشیری^۴

استادیار، گروه مدیریت و برنامه ریزی فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

عبدالرحیم رحیمی^۵

استادیار، گروه مدیریت و برنامه ریزی فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

چکیده

نقش زنان در توسعه فرهنگ کشورها همواره به عنوان یک اصل مهم مطرح بوده است. در این زمینه می توان بیان نمود که زنان می توانند جایگاه ویژه ای را در توسعه فرهنگ کشورها ایجاد نمایند. هدف اصلی این تحقیق طراحی مدل تبیین جایگاه زنان در بهبود و توسعه فرهنگی می باشد. بنابراین در این تحقیق شاخصه های توسعه فرهنگی بر اساس شورای عالی انقلاب فرهنگی متناسب با زنان است. به همین منظور جامعه آماری این تحقیق را کلیه خبرگان حوزه فرهنگی تشکیل می دهند. این خبرگان دارای حداقل سابقه کاری در حوزه های فرهنگی می باشند و دارای تحصیلات مرتبط با موضوع تحقیق هستند. روش نمونه گیری گلوله برفی بوده است. با همین روش حجم نمونه برابر ۱۵ نفر تعیین شده است. روش تحقیق اکتشافی و کاربردی و پیمایشی می باشد. در این تحقیق از ابزار مصاحبه استفاده شده است. روایی این ابزار از طریق روایی محتوی تایید گردید. در این تحقیق به منظور مدل سازی و تحلیل و شناسایی عوامل از روش داده بنیاد استفاده گردید. نهایتاً مدل توسعه فرهنگی بر اساس مدل داده بنیاد در شاخص های اصلی، پیامد ها، عوامل زمینه ای، عوامل علی، مداخله گر، پدیده محوری و عوامل راهبردی شناسایی و زیر مولفه های هر یک تعیین گردید.

کلید واژه ها: توسعه فرهنگی، جایگاه زنان، روش داده بنیاد.

مقدمه

موضوع زنان و توسعه اینک به یکی از مهمترین مسایل برنامه ریزی برای توسعه تبدیل شده است (۱). در طول سالهای اخیر که تعداد کشورهای مستقل جهان روندی افزایشی یافته است، برنامه های گوناگونی برای خروج این کشورها از مدار عقب ماندگی و توسعه نیافتگی طرح و اجرا شده است. با توجه به مطالعات انجام گرفته، صعود و نزول مقام و منزلت زنان معلول شرایط و تحولات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جامعه می باشد. با وجود این، موقعیت زنان و نقش آنها در خانواده ها به عنوان هسته پایدار جامعه و محور بنیادی تحولات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی شناخته می شود (۲).

نقش و عملکرد زنان در توسعه، بیشتر به اهداف توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع بستگی دارد (۳). ولی می تواند به عاملی بنیادی در تحولات جوامع انسانی، تبدیل شود. فرایند توسعه آثار گوناگونی بر زنان و مردان دارد (۴). در دهه های اخیر این مساله بر اساس بررسی های گوناگون مورد شناسایی زیادی قرار گرفته که نیروی انسانی کارآمد و آموزش دیده، می تواند در رهایی کشورها از عوارض گوناگون عقب ماندگی تاثیر جدی داشته باشد.

اعتبار و اهمیتی که زنان یک جامعه در زمینه های مختلف علمی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی دریافت می کنند از مهمترین مولفه های توسعه یافتگی یک کشور محسوب می شود. آموزش زنان به عنوان یکی از مولفه های توسعه اجتماعی همواره مورد ارزیابی قرار گرفته و در برنامه ریزی های دورنگرانه کشورها مدنظر قرار می گیرد. توسعه آموزش زنان یکی از زمینه های رقابت میان کشورهای مختلف خاورمیانه است که جمهوری اسلامی ایران آن را در اهداف توسعه افق ۱۴۰۴ خود قرار داده است و رشد آموزش زنان را نسبت به سایر کشورهای خاورمیانه مدنظر دارد.

لازم به ذکر است که آموزش افراد یک کشور نه تنها بر مسئله اشتغال بلکه بر بسیاری از دیگر جنبه های جمعیتی نیز تاثیرگذار است و بی سواد می تواند برمسایل اجتماعی و سیاسی نیز اثر منفی داشته باشد (۵) و اگر در این میان از نیمی از نیروی انسانی یک جمعیت که زنان هستند، بتوان چشم پوشید باید از تاثیر مثبت آن ها بر مشارکت اقتصادی، ثروت جامعه و حضور موثر زنان در پارلمان ها نیز گذر کرد. سواد زنان بر امر باروری زنان تاثیر دارد که خود می تواند بر میزان جمعیت و کنترل آن تاثیر مستقیم داشته باشد. همچنین زنان می توانند با ورود به آموزش عالی در تصمیم گیریهای اصولی کشورهاشان مشارکت نمایند (۶).

دولتهای غرب به علت تنوع فرهنگی، نابرابریهای اقتصادی و عدم ثبات شناخته میشوند در اینجا جمعیت زیاد و خیلی جوان نیاز مبرم به ساختارهای مدرن برای رسیدن به آموزش عالی و کمک به قوام جامعه برای ثبات بیشتر دارد و در این میان حضور زنان در مجامع آموزش عالی بسیار نادر است. بنابراین مسئله تنوع فرهنگی و زیر ساخت های آموزشی برای زنان نیز می بایست برای طراحی مدل

های احتمالی است. به بیانی روشن تر چالش های پیش روی زنان و گستردگی مسائل زنان ضرورت آینده پژوهی و مطالعات آینده پژوهانه در مطالعات زنان را اثبات می نماید. در جهان متحول کنونی، محتوا و صورت زندگی در ابعاد مختلف، شکلی فرهنگی به خود گرفته است به طوری که کمتر موضوعی را می توان یافت که به نحوی به فرهنگ مرتبط نباشد. فرهنگ در بطن و صورت موضوعات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی وارد شده و جایگاه محوری در آن پیدا کرده است. امروزه سرنوشت کشورها کاملاً با تحولاتی که در عرصه فرهنگ در سطوح محلی، ملی و فراملی رخ می دهد پیوند خورده است. کشورها در جهان متغیر کنونی وارد فضایی شده اند که اقدامات و فعالیت هایشان به طور اجتناب ناپذیری تحت تاثیر تحولات عرصه فرهنگ قرار دارد (۹).

بحث های مربوط به زنان موضوع هایی کاملاً درگیر با فرهنگ جامعه هستند و لازم است با توجه به متفاوت بودن فرهنگ ها، در برنامه ریزی ها این نکته مد نظر باشد (۱۰). برای توسعه پایدار نیازمند مطالعه و سرمایه گذاری در این حیطه هستیم، چرا که در هر صورت، هیچ توسعه ی موزونی نمی تواند نیمی از جمعیت را، چه به عنوان تولید کننده، چه به عنوان خدمت رسان، و چه به عنوان مصرف کننده، نادیده بگیرد. بنابراین انجام این پژوهش می تواند منجر به ارائه مدل تبیین جایگاه زنان در بهبود و توسعه فرهنگی شود و این مدل می تواند در سازمان های دولتی کشور به کار گرفته شود تا به رشد و توسعه فرهنگی زنان بیانجامد و زیرساخت ها را بهبود بخشد (۱۱).

در این پژوهش زنان سازمان های دولتی استان تهران در بخش خبرگان و کارشناسان حوزه های فرهنگی مورد سوال هستند (۱۲). شهر تهران از شهرهای پرجمعیت جهان و در حال پیشرفت به شمار می رود (۱۳). افراد از طبقه های مختلف جامعه و با فرهنگ ها و خورده های متنوع در این شهر زندگی می کنند. همچنین امکانات شغلی در این شهر نسبت به سایر شهرها گسترده تر است. قالب های یکنواخت فرهنگی نیز در این شهر قابل مشاهده است. بنابراین شهر تهران جهت ارائه مدل تبیین جایگاه زنان در بهبود و توسعه فرهنگی از اهمیت انکارناپذیری برخوردار است و با توجه به این که شرایط موانع فرهنگی در این شهر قابل رویت است، مطالعه در این شهر می تواند به ارائه مدل قوی تر منجر شود.

اهداف پژوهش

با توجه به مطالب ارائه شده در بخش های قبلی هدف این پژوهش ارائه الگویی به منظور تبیین جایگاه زنان در بهبود توسعه فرهنگی به همین منظور شناسایی شاخص ها و مولفه های موثر بر توسعه فرهنگی زنان و جایگاه زنان در توسعه فرهنگی متناسب با جامعه کشور ایران به عنوان مهم ترین هدف این تحقیق مطرح می باشد.

مبانی و پیشینه پژوهش

بر اساس تعریف سازمان ملل متحد، توسعه فراگردی است که با یکپارچه سازی کوششهای مردم و دولت برای بهبود اوضاع اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در هر منطقه، آنها را قادر به مشارکت در

تبیین جایگاه زنان در بهبود و توسعه فرهنگی در کشور ایران در نظر گرفته شود (۷)

رفع مسائل مرتبط با زنان از آرمان های دیرینه ی علمی و اجتماعی است. مسائل حوزه زنان در ابعاد اجتماعی، حقوقی، اقتصادی، علمی، سیاسی و... دارای فراوانی و پراکندگی زیادی است. و هر روز به تعداد مسائل و مطالبات زنان در شاخه های گوناگون افزوده می شود. بنابراین ساماندهی مطالعات زنان در جهت شناسایی چالش های پیش رو و همچنین تولید ساز و کار علمی - پژوهشی و راهبردی که پاسخگوی مطالبات و سیر مطالعاتی حوزه زنان باشد از دغدغه های این پژوهش است. آینده پژوهی به عنوان یک دانش، در استفاده از فرصت ها و اصلاح فرایندها، و آمادگی در جهت تغییر و تحولات جهانی و اجتماعی مورد استفاده قرار می گیرد. همچنین دانش آینده پژوهی در راستای کنترل آسیب ها و برنامه ریزی در جهت بهبود شرایط موجود و دستیابی به وضعیت مطلوب نقش مهمی ایفا می نماید. بنابراین، نقش جریان مطالعات زنان در ارتقاء جایگاه مطالعات آینده نگر از اهمیت زیادی برخوردار است. در پژوهش حاضر ضمن تبیین جایگاه و چیستی روند های تاثیر گزار زنان بر بهبود توسعه فرهنگی، با استفاده از دانش آینده پژوهی در پی ارائه چارچوب آینده پژوهانه این روندها در ایران می باشیم. در این پژوهش چند عنصر مورد مطالعه قرار خواهد گرفت، ابتدا مفهوم توسعه و توسعه فرهنگی، که به عنوان یک فراگرد جهانی، اخیراً در جوامع مطرح است، کانون خانواده که اصلی ترین بنیان اجتماعی محسوب می شود و نیز زنان که امروزه در اکثر جوامع در حال گذار محور توسعه انسانی قرار گرفته اند، دارای نقش تعیین کننده و اثر گذاری در کانون خانواده می باشند. هدف اساسی توسعه ایجاد محیطی توانبخش برای مردم است تا به واسطه آن از حیاتی طولانی، سالم و خلاق برخوردار شوند (۸). مطالعه، بررسی و تبیین جایگاه زنان و تاثیر آن بر بهبود توسعه فرهنگی موضوعی است که پژوهش حاضر حول این محور سازمان دهی شده است. برای توسعه فرهنگی زنان مولفه های یونسکو در نظر گرفته و مورد سنجش و مطالعه قرار خواهد گرفت. بررسی روندها و وضعیت موجود نشان می دهد جهت حل بنیادین مسائل زنان نیازمند تدوین نظام مند برنامه ی آینده پژوهی مطالعات زنان می باشیم. بنابراین در این تحقیق به این سوال پرداخته می شود که مدل تبیین جایگاه زنان در بهبود و توسعه فرهنگی کدام است؟

ضرورت و اهمیت پژوهش

در عصر کنونی تغییرات با آهنگی پرشتاب رخ می دهد. از یک سو تمایل روزافزون به جهانی شدن و از سوی دیگر حفظ ویژگی های بومی و ملی؛ ضرورت درک "تغییرات" و "آینده" را به خوبی تبیین می نماید. حوزه مطالعات زنان نیز از این تغییرات و گوناگونی مسائل و چالش ها مستثنا نمی باشد. شناسایی و درک مسائل، روندها و حل چالش های پیش روی زنان و ساماندهی مطالعات راهبردی در این حوزه از اهمیت فراوانی برخوردار است. بنابراین مطالعات آینده پژوهانه در حوزه روندهای تاثیر گذار زنان؛ پاسخی خردمندانه و حکیمانه به چالش های پدید آمده در پی دگرگونی

پیشرفت ملی می سازد (۱۴). توسعه بر اساس توافق ایجاد شده در کنفرانس بین‌المللی رفاه اجتماعی در سال ۱۹۷۲، عبارت است از جریانی پیوسته، منظم و واحد که هدف آن منبعث از آرمانها و تمایلاتی است که مردم برای خود و جامعه ی خود طلب می کنند (۱۵) به بیانی دیگر، توسعه فرایندی است که در آن، در کیفیت و کمیّت زندگی فردی و اجتماعی انسان تحول اساسی پدید می آید تا نیازهای اساسی انسان (نیازهای مادی و معنوی) را در همه ی ساحت های زندگی اش تأمین کند (۱۶).

منظور از پیشرفت^۱ و تعالی، تغییری همه جانبه و چند بعدی است که ابعاد زندگی اجتماعی انسان را با استفاده از یک چارچوب نظری و برنامه ی عملی واحد، متحول می سازد. بنابراین، آرمان توسعه فقط پیشرفت اقتصادی یک ملت نیست و افزون بر آن، اصلاح نحوه ی ارائه ی خدماتی برای بهبود وضعیت آموزش، بهداشت، مسکن، تأمین اجتماعی، اشتغال و توزیع عادلانه ی ثروت را نیز می توان جزء اهداف توسعه قرار داد؛ به گونه ای که قدرت همه ی افراد جامعه در انتخاب و تصمیم گیری درباره ی مسائل مهمّ زندگی افزایش یابد (۱۷) با این تفاسیر می توان گفت توسعه امری چندبعدی و چندجانبه و متکی بر هدف اصلی پرورش انسان است.

هگل^۲ فرهنگ^۳ را نشانه ی رشد، کمال و ارتقای جامعه ی انسانی به سطحی متعالی و دستیابی به آزادی و نیز هویت یابی انسان می داند (۱۸). تایلر^۴ در اثر خود موسوم به فرهنگ بدوی، فرهنگ را در معنای وسیع قوم نگارانه ی آن، کلّیت پیچیده ای می داند که شامل معرفت، اعتقاد، هنر، اخلاقیات، قانون، آداب و رسوم و سایر قابلیت ها و عاداتی است که انسان به مثابه عضوی از جامعه کسب می کند. در این برداشت، فرهنگ به عنوان کندوکاوی نظام مند مطرح می شود که در آن عملیاتی سازی فرهنگ مورد توجه قرار می گیرد (۱۹). ملینوفسکی^۵ نیز در سال های ۱۹۳۰-۱۹۴۰ به ارائه ی نظریه ای علمی درباره ی فرهنگ مبادرت کرد. او با رهیافت کارکردگرایانه، به فرهنگ و پدیده های فرهنگی از منظر برآورده ساختن نیازهای انسانی نگرست. برای او فرهنگ، مجموعه ای متشکل از دست ساخته ها، کالاها، فرایندهای فنی، اندیشه ها، آداب و ارزش های موروثی و واقعیّتی منحصر به فرد است که باید به شیوه ی خاص مورد مطالعه قرار گیرد. سازمان بین المللی و فرهنگی یونسکو^۶، توسعه فرهنگی^۷ را پیش نیاز توسعه یافتگی فرهنگی در زمینه های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و ... می داند. بنابراین توسعه ی فرهنگی فرایندی است که طی آن تغییراتی در حوزه های ادراکی، شناختی، ارزشی و گرایش انسان های جوامع به وجود می آید. حاصل فرایند توسعه ی فرهنگی کنار گذاشتن خرده فرهنگ های غلط پیشین و جایگزینی آن با تفکری است که در اجتماع، محور تفکر انسان قرار گرفته و هدف آن دست یابی به نگرشی نو و دانایی محور نسبت به تمام مسائل جهان است (۲۰).

توسعه ی فرهنگ برای نخستین بار در کنفرانس بین المللی سیاست های فرهنگی^۸ که در سال ۱۹۷۰ از سوی یونسکو در ونیز برگزار شد، مطرح گردید. مقصود از توسعه ی فرهنگی، ایجاد شرایط و امکانات مادی و معنوی مناسب برای افراد جامعه به منظور شناخت جایگاه آنان و رشد و افزایش علم و دانش و معرفت انسان ها و همچنین آمادگی برای تحول و پیشرفت و پذیرش اصول کلی توسعه، نظیر قانون پذیری، نظم و انضباط، بهبود روابط اجتماعی و انسانی و افزایش توانایی های علمی و اخلاقی و معنوی برای همه ی افراد جامعه است (۲۱). توسعه ی فرهنگی ارتقای خلاقیت و نوآوری، افزایش حجم مبادلات فرهنگی، تعمیق نگرش ها و تقویت هویت فرهنگی است و رابطه ی فرهنگ و توسعه تعامل زا و متقابل در نظر گرفته میشود؛ به عبارتی، فرهنگ موجد توسعه است (۲۲).

توسعه ی فرهنگی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز در چندین بند بیان گردیده است؛ از جمله طبق بند اول از اصل سوم، دولت موظف است محیط مساعد را برای رشد فضایل اخلاقی نظیر ایثار، فداکاری، برادری، اخوت، تعاون، راستی، درستی و شجاعت، بر اساس ایمان و تقوا و مبارزه با همه ی مظاهر فساد و تباهی ایجاد کند. همچنین بند دوم از اصل سوم، یکی از وظایف دولت را ایجاد امکانات برای افزایش سطح آگاهی عمومی در همه ی زمینه ها، با استفاده ی صحیح از مطبوعات و رسانه های گروهی و وسایل دیگر برشمرده است. به علاوه در بند چهارم از اصل سوم، دولت موظف به تقویت روح بررسی و تنبّع و ابتکار در همه ی زمینه های علمی، فنی، فرهنگی و اسلامی از طریق تأسیس مراکز تحقیق و تشویق محققان شده است. در بند «ب» از اصل دوم نیز آمده است، دولت موظف است زمینه های استفاده از علوم و فنون مورد نیاز و تجارب پیشرفته ی بشری را فراهم سازد و برای پیشبرد آن ها تالش جدی مبدول دارد (۲۳).

رسالت نظام مدیریت فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، جاری ساختن ارزش ها، عقاید، هنجارها و رفتارهای فرهنگ اسلامی در همه ی شؤون فردی و اجتماعی، به ویژه آراسته شدن جامعه به فضایل اخلاقی فردی و جمعی و دست یابی به استقلال فرهنگی است. برای تحقق این رسالت مدیریت فرهنگی کشور در چارچوب قانون اساسی، زنان می توانند نقش موثری داشته باشند. زنان نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می دهند. فعالیت ایشان در ابعاد فرهنگی می تواند منجر به رفع کاستی و تقویت فرهنگ کشور گردد؛ همان طور که در رویدادهای تاریخی و فرهنگی تا کنون مشاهده شده است. در ارتباط با نقش زنان در توسعه سیاسی، توسعه حقوقی و توسعه اقتصادی و همچنین مباحث حقوقی زنان مطالعات زیادی انجام شده است اما تاکنون در ارتباط با نقش زنان در توسعه فرهنگی و ابعاد نظری و کارکردی آن مطالعه ای به صورت گسترده انجام نشده است و در این زمینه از نظر مبانی نظری تحقیق با محدودیت مواجه شده

^۵ Bronislaw Kasper Malinowski

^۶ UNESCO

^۷ Cultural Development

^۸ Policies International Conference on Cultural

^۱ Progress

^۲ Hegel

^۳ Culture

^۴ Tyler

های تندروانه مذهبی نادیده گرفته شده است اما در دوره اخیر شاهد فصل جدیدی از نقش آفرینی هستیم که در این مقاله به ابعاد مختلف آن پرداخته می شود.

بهدار و میری (۲۶) در تحقیق خود بیان کرده اند که در این نوشتار به روش توصیفی، تحلیلی و با استناد به متون دینی به تبیین و بررسی نقش والای زنان در توسعه فرهنگی جامعه خواهیم پرداخت و به برخی راهبردهای فرهنگی ویژه زنان که خود منشاء کارکردهای تربیتی و فرهنگی فراوانی است اشاره می شود. راهبردهایی چون: طرح زنان نمونه، جایگزین الگوهای خیالی و غربی؛ سلامت فرد و جامعه مرهون غفاف و حجاب زنان؛ آرامش و سازندگی در پرتو اهتمام دختران به ازدواج، تحکیم خانواده در گروه همسرداری، نقش بی بدیل مادر در تربیت و سعادت انسان؛ مبارزه با تجمل گرایی و اسراف.

رحمانی مهر نیز در تحقیق خود بیان نموده است که حفاظت از محیط زیست نیز از این مسیله مستثنا نمیباشد. حفظ محیط زیست ضامن بقای نسل بشر و آیندگان میباشد. در این بین برای نهادینه کردن حفاظت از محیط زیست و صدمه نزدن به آن به یک فرهنگ عمومی نیاز دارد که زنان به عنوان نیمی از جامعه میتوانند بخوبی این مسولیت را عهدهدار شوند. لذا پرسش اصلی تحقیق، این میباشد که زنان چگونه میتوانند در توسعه فرهنگی برای دستیابی به حفاظت از محیط زیست نقش آفرینی کنند. نتایج این تحقیق به شناسایی شاخص های توانمند ساز در توسعه فرهنگی زنان با تمرکز بر حوزه های زیست محیطی منجر شده است.

مواد و روش ها

با توجه به موضوع پژوهش که در پی ارائه مدلی با شناسایی شاخص ها و مولفه های موثر فرهنگی از دید خبرگان می باشد این پژوهش کیفی است. بنابراین در این پژوهش ابتدا جهت جمع آوری اطلاعات از روش کتابخانه ای و بررسی اسناد و گزارش های گوناگون استفاده نمودیم. در بخش شناسایی شاخص ها و مولفه ها نیز از تحلیل داده بنیاد و روش اشتراوس و کوربین به منظور مدلسازی استفاده شده است که در قالب نرم افزار maxqda می باشد. در مراحل نخست تحقیق مطالعات انجام گرفته و تحقیقات پیشین در مورد مبانی نظری و ادبیات تحقیق مطالعه می گردد. در بخش شناسایی عوامل موثر بر توسعه فرهنگی زنان از خبرگان فعال در حوزه های فرهنگی زنان بر اساس استعلام از وزارت ارشاد استفاده می گردد. روش نمونه گیری این تحقیق گلوگه برفی می باشد. بنابراین حجم نمونه بر اساس کفایت داده در سطح مشخص گردید. تعداد نمونه تحقیق برابر ۱۵ نفر تعیین شده است. همچنین ابزار تحقیق مصاحبه بوده است. در تعیین روایی ابزار تحقیق از شاخص CVR استفاده شده است که نشان از روایی مناسب ابزار تحقیق دارد.

یافته ها

در این بخش به منظور شناسایی شاخص ها و مولفه های توسعه فرهنگی از روش تحلیل محتوی مصاحبه های انجام شده استفاده شده است. نتایج این بررسی ها در ادامه بیان شده است:

است. بر همین اساس تحقیقات مختلفی نیز در این زمینه اجرایی شده است که در ادامه بیان می گردد:

مردنی و همکاران اشاره کرده اند از آنجایی که توجه به عدالت جنسیتی از جمله مهم ترین مقوله های عدالت می باشد ضرورت انجام پژوهشی در خصوص اینکه جایگاه زنان در برنامه ششم توسعه که در دهه مزبور تدوین گردیده است چیست و چه وضعیتی در مقایسه با برنامه های توسعه قبل از آن دارد ایجاد گردید، در پاسخ به این پرسش طی یک پژوهش اکتشافی- توصیفی تلاش شده است تا با بررسی اسناد توسعه ای کشور به روش کتابخانه ای و با ابزار تحلیل محتوای کیفی، مشخص گردد برنامه ششم چه رویکردی به نقش زنان در فرآیند توسعه دارد چنانچه یافته های تحقیق نشان می دهد با توجه به اختصاص یک بخش از برنامه به موضوع زنان و خانواده و توجه به شاخص های مختلف توسعه انسانی و تاکید بر نقش زنان در فرآیند توسعه پایدار، جایگاه زنان در برنامه ششم پیشرفت قابل توجهی داشته است ولیکن علیرغم نگرانی های رهبری نظام در خصوص رشد منفی جمعیت توجهی به صورت جدی به این مساله نشده است.

زادنبه و ده چشمه اشاره کرده اند که ضرورت درک و آشنایی با دیدگاه ها و تحولاتی که امروزه سیستم آموزش عالی با آن روبه روست از اهمیت فراوان برخوردار است. از سویی زنان از دو جهت در توسعه فرهنگی و اجتماعی دانشگاه موثر است یکی از نظر تامین نیروی انسانی کارآمد یا افزایش کارایی و بهره‌وری افراد. دیگر از جهت گسترش مرزهای دانش و فن و پیش بردن تکنولوژی. در این مقاله، نقش و اهمیت زنان را در توسعه همه جانبه یادآور می‌شویم. شریعت پناهی و همکاران بیان نموده اند که در نظام برنامه‌ریزی کشور به‌مقوله شهروندی اجتماعی زنان در برنامه‌ها هر چند به‌صورت اندک توجه شده‌است اما این توجه از برنامه اول تا ششم به لحاظ فراوانی اهداف و سیاست‌ها از یک روند تکاملی برخوردار است، این درحالی است که این برنامه‌ها از کاستی‌های ساختاری در برنامه‌ریزی یک‌پارچه برای تمامی ابعاد حقوق اجتماعی شهروندی زنان برخوردار است. همچنین ابعاد اقتصادی و رفاهی بیش از ابعاد اجتماعی (آموزش، بهداشت و مشارکت) شهروندی اجتماعی زنان مدنظر برنامه‌ریزان بوده است.

خسروی (۲۴) در تحقیق خود اشاره کرده اند که بررسی فرهنگ خانواده ایرانی و افغانستانی می تواند ابعاد مختلف فرهنگی که باعث تحول فکری در خانواده و جامعه توسط زنان می شود را ایجاد نماید و در پایان راهکارهای قابل اجرا در حوزه آموزش در توسعه امور زنان و ارتقاء فرهنگی و تحول حیات فکری خانواده و جامعه را در کشور افغانستان خواهیم داشت.

سعیدی و همکاران (۲۵) در تحقیقی خود بیان نموده اند که در این مقاله به بررسی نقش آموزش در توسعه امور زنان و ارتقای فرهنگی جامعه پرداخته می شود. اگرچه نفس نقش زنان افغانستان در تحول سیاسی، اجتماعی و فرهنگی از خانواده تا جامعه آشکار و بدیهی می باشد اما در طول زمان و از منظرهای مختلف با این مسئله در کشور افغانستان برخورد شده است. در دوره ای حضور و حقوق آنان با حاکمیت نگاه های افراطی و تعصبات شدید جنسیتی توأم با لایه

در بخش کیفی پژوهش، به منظور پوشش دادن به ابعاد مختلف مسأله، تحقیق و شناسایی کلیه متغیرها به منظور طراحی نهایی مدل، به بررسی متغیرهای اصلی پرداخته ایم. بدین منظور از تحلیل محتوی استفاده کردیم.

در بخش کیفی پژوهش حاضر، پس از انجام مصاحبه های عمیقی با خبرگان، اطلاعات گردآوری شده طی سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و در نهایت کدگذاری انتخابی تحلیل شده و در نهایت نتایج حاصل از پژوهش کیفی ضمن ترکیب با نتایج حاصل از ادبیات پژوهش، در قالب بخش نخست الگوی مفهومی پژوهش جمع بندی گردید.

مصاحبه شوندهگان مطابق با چارچوب پرسش های باز مصاحبه عمیق پژوهش، پاسخ هایی را ارائه دادند که در هر جلسه با توجه به تخصص و تجربه فرد پاسخگو در هر مجموعه، چالش های ایجاد شده توسط محقق در هر مصاحبه و نیز دانش محقق این پاسخ ها دسته بندی شده اند. بدین شکل که پاسخ های ارائه شده براساس نوع و محتوایشان در یکی از مقوله های پژوهش، دسته بندی شده و به عنوان ملاک ارزشیابی آن مقوله تعریف و تعیین شدند و در نهایت با توجه به محتوای پاسخ های ارائه شده، هر یک از مفاهیم زیرمجموعه در مقوله مرتبط با خود قرار گرفتند. قابل ذکر است در فرآیند تحقیق کیفی، براساس نمونه گیری انجام شده از مدیران و متخصصان حوزه مرتبط با زنان، از ۱۵ نفر از این افراد، طی مصاحبه های عمیق به جمع آوری نظرات پرداخته شده است. در ادامه فصل به ارائه فرآیند و نتایج تحقیق کیفی خواهیم پرداخت تا در نهایت به چارچوب نهایی تحقیق دست یابیم. کدگذاری

در تحلیل داده هایی که در روش داده بنیاد جمع آوری شده اند از فرآیند کدگذاری^۱ استفاده می شود. کدگذاری نشانگر عملیاتی است که طی آن داده ها خرد می شوند، مفهوم پردازی می شوند و آنگاه به روش های جدید دوباره به یکدیگر متصل می شوند. در این فرآیند، داده ها تجزیه و مفهوم سازی شده و در نهایت به شکل تازه ای در کنار یکدیگر قرار داده می شوند. اشتراک و کوربین^۲ فرآیند کدگذاری را به سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی^۳ تقسیم کرده اند. در یک نگاه کلی می توان اینگونه بیان کرد که فرآیند تحلیل از کدگذاری باز آغاز می شود و در حالت ایده آل به کدگذاری انتخابی ختم می شود.

کدگذاری باز مطالعه کیفی

کدگذاری اولیه متن بعد از خواندن مکرر و دقیق مواد آن انجام می شود. واحدهای معنی دار معرفی، توضیح و نامگذاری می شوند. این واحدها ممکن است، لغات، عبارات یا قطعات بزرگتر متن باشند، این طبقات به عنوان مقوله ها^۴ نامیده می شوند. بعد از طبقه بندی، واحدهای معنی دار متن به عنوان مقوله ها سازماندهی می شوند. اشتراک و کوربین در سال ۱۹۹۸ این نوع کدگذاری را به عنوان

کدگذاری باز نامگذاری و پیشنهاد کرده اند که در این مرحله سوالات مکرری پرسیده می شود تا ابهامات کدگذاری برطرف شود. در مرحله کدگذاری باز، کلیه مصاحبه های انجام شده با خبرگان، به تفکیک پیاده سازی شده و تمامی جملات مرتبط با موضوعات اساسی پژوهش، به طور کامل ثبت و کدگذاری شده است. سپس محقق به تفسیر هر یک از این نکات کلیدی و کدگذاری این نکات پرداخته است. قابل ذکر است که به منظور اطمینان از کدگذاری درست و مناسب نکات کلیدی نظرات متخصصان، پس از کدگذاری باز توسط محقق اصلی، از یک نفر محقق دیگر هم کمک گرفته شده است تا براساس نکات به کدگذاری مجدد کلیه نظرات براساس دیدگاه تخصص خود بپردازد. در نهایت براساس نظرات استاد راهنما، کدهایی برای هر یک از نکات کلیدی انتخاب شده و این کدها شماره گذاری شده اند. در بخش پیوست پژوهش، هر یک از مصاحبه ها و کدگذاری های باز آنها به تفکیک ارائه شده است. در جداول مربوطه در هر سطر یک نکته کلیدی مستخرج از مصاحبه ذکر شده است و برای آن یک نشانگر تعیین شده که شامل دو بخش است که بخش اول بیانگر شماره نکته کلیدی و بخش دوم نشان دهنده شماره مصاحبه است. برای مثال نشانگر AIB1 نشان دهنده نکته کلیدی اول در مصاحبه اول است. سپس برای هر ردیف یک کد تعیین شده است که این کد خلاصه نکته کلیدی است.

کدگذاری محوری (نظری) مطالعه کیفی

در واقع کدگذاری محوری (سطح دوم کدگذاری) نامی است که به عملیات ثانوی در تحلیل داده بنیاد نامیده می شود که در آن مقولات اصلی کدگذاری باز داده ها تکوین یافته اند و با یکدیگر مرتبط شده اند. اصطلاح کدگذاری محوری توسط اشتراک و کوربین با هدف مرتبط کردن مقوله هایی که در کدگذاری باز تعریف شده اند، مورد استفاده قرار گرفت. اگر در کدگذاری باز داده ها را بشکنیم و از هم جدا کنیم، یا به منظور نمایش داده ها و مقوله های نظری داده ها را باز کنیم، کدگذاری محوری دوباره مقوله های قبلی را با روش های متفاوت مفهومی در کنار هم قرار می دهد. بنابراین در کدگذاری محوری بین مقوله های اساسی که در کدگذاری باز گسترش یافته اند، ارتباطات درونی برقرار می شود.

در این مرحله کلیه کدهای باز مستخرج از مرحله اول، براساس ارتباط با مفاهیم اصلی پژوهش در قالب محورهای اصلی جمع بندی شده اند. خروجی این مرحله، کدهای محوری، کدهای متناظر با آنها و تعداد تکرار آنها می باشد. در جداول مربوطه در هر ردیف یک مفهوم درج شده است که در واقع ترکیبی از چند کد است. در ستون بعدی کدهای متناظر با آن مفهوم و میزان تکرار آنها در مصاحبه های مختلف ذکر شده است. براین اساس و با توجه به کدگذاری محوری صورت گرفته بر روی مطالعه کیفی پژوهش، تعداد ۸۳ مفهوم شناسایی گردید.

^۲ - Open, Axial and Selective Coding

^۴ - Categories

^۱ - Coding

^۲ - Strauss and Corbin

جدول ۱ کدگذاری محوری مطالعه اکتشافی

نام شاخص	تعداد تکرار	نام شاخص	تعداد تکرار	نام شاخص	تعداد تکرار	نام شاخص	تعداد تکرار	نام شاخص	تعداد تکرار
حمایت های خانوادگی	۵	وضعیت تاهل	۶	مدیریت جذب	۳	انکابه خود در میان زنان	۲	ارتقای جایگاه اجتماعی زنان	۳
نظام تعلیم و تربیت	۱۰	علائق فردی	۶	مدیریت توسعه	۳	ارتقای دانش فرهنگی زنان	۲	استفاده از دانش تخصصی زنان	۲
دانش کاربردی	۶	انگیزه های شخصی	۲	مدیریت جامعه پذیری زنان	۲	شناخت مهارت های تقویتی	۲	ارتقای سطح توان فرهنگی زنان	۳
تجربه های زیسته زنان	۴	شخصیت پرورش یافته	۳	مدیریت امور فرهنگی مرتبط	۲	سرمایه اجتماعی زنان	۳	مشارکت های بین المللی زنان	۲
حمایت های اقتصادی	۳	آموزش های گذرانده	۲	توسعه فرهنگ اقتصادی	۲	تبعیض بودجه ای در بخش زنان	۲	پذیرش جایگاه متوسط مردان	۲
جایگاه اجتماعی زنان	۴	میزان دسترسی به دانش	۵	توسعه فرهنگ خانواده	۲	سقف شیشه ای در جامعه	۳	پذیرش جایگاه متوسط زنان	۳
تحصیلات	۳	ریسک پذیری زنان	۴	توسعه فرهنگ سیاسی	۲	شناخت دقیق نیازهای ذاتی	۳	زمان بندی تغییرات فرهنگی	۴
وضعیت و نوع اشتغال	۵	حمایت های رسانه ای	۴	توسعه فرهنگ بین المللی	۳	مهارت ها و قابلیت ها تعلیم	۸	باورهای اجتماعی	۲
حمایت قانونی	۴	فرهنگ سیاسی جامعه	۲	توزیع منابع در توسعه فرهنگی زنان	۲	شایستگی های محوری زنان	۹	حمایت های بین المللی	۲
قوانین اجتماعی موثر	۴	حمایت مدیران از توان زنان	۸	تناسب صحیح تخصص	۲	میزان مشارکت	۹	ارتباطات زنان با	۲

مرتبط با کل جامعه	محیط بین الملل	در فضای مجازی	ها در میان زنان	توانمندی در قانون گذاری	توانمندی در پیاده سازی قانون	زمینه های کارآفرینی زنان	نسبت سطح اشتغال زنان
مدیریت تغییرات فرهنگی ۲	تعاملات بین المللی زنان ۲	میزان نوگرایی ۱۱	تحلیل و مدیریت شاخص های فرهنگی ۴	میزان دسترسی به تکنولوژی ۲	میزان دسترسی به فضای آزاد اطلاعات ۳	میزان دسترسی به اینترنت و فناوری ۱۱	۴
مدیریت امور فرهنگی بین الملل ۳	دسترسی به زیرساخت سخت افزاری ۷	دسترسی به زیرساخت های نرم افزاری ۳	نظارت بر فعالیت های توسعه فرهنگی ۲	میزان دسترسی به فضای آزاد اطلاعات ۲	میزان اشتغال در حوزه تکنولوژیکی ۹	۴	۱
توسعه فرهنگ سیاسی ۲	میزان نقش در سیستم آموزشی ۳	حمایت های دولتی ۴	مدیریت امور فرهنگی در سطح سیاسی ۲	میزان دسترسی به اینترنت و فناوری ۲	میزان اشتغال در حوزه تکنولوژیکی ۹	۱۱	۱
	میزان نابرابری جنسیتی ۳	مشارکت سیاسی زنان ۲	مدیریت امور فرهنگی در حوزه اقتصادی ۱	میزان اشتغال در حوزه تکنولوژیکی ۹	میزان اشتغال در حوزه تکنولوژیکی ۹	۱۱	۱

مرکزی که در سطح دوم انتزاع قرار دارد. با توجه به توضیحات فوق در این مرحله کدهای محوری مرحله قبل گروه بندی شد و جدول نهایی متغیرها و شاخص های مرتبط به هریک از آنها از دید متخصصان تهیه گردید. در جدول مربوط به کدگذاری انتخابی، مفاهیم متناظر با هر مقوله و میزان دفعات تکرار آنها ذکر شده اند. براین اساس، ۸۳ مفهوم شناسایی شده در قالب ۲۱ مقوله دسته بندی گردید که این مقوله ها در جدول ذیل قابل مشاهده است.

کدگذاری انتخابی مطالعه کیفی سومین عملیات در تحلیل GT، کدگذاری انتخابی است. اصطلاح «انتخابی» به این علت برای این مرحله بکار می رود که تحلیلگر به وضوح یک جنبه مرکزی از داده ها را به عنوان «مقوله هسته ای» انتخاب می کند و روی آن متمرکز می شود. بنابراین در کدگذاری انتخابی، همان تکنیک هایی را که در کدگذاری محوری و باز به کار می بریم، استفاده می کنیم (اما در سطح بالاتری از انتزاع). این تمرکز حالا روی یافتن یک مفهوم بالاتر است، یک مقوله مفهومی

جدول ۲ جدول کدگذاری انتخابی مطالعه کیفی - اکتشافی

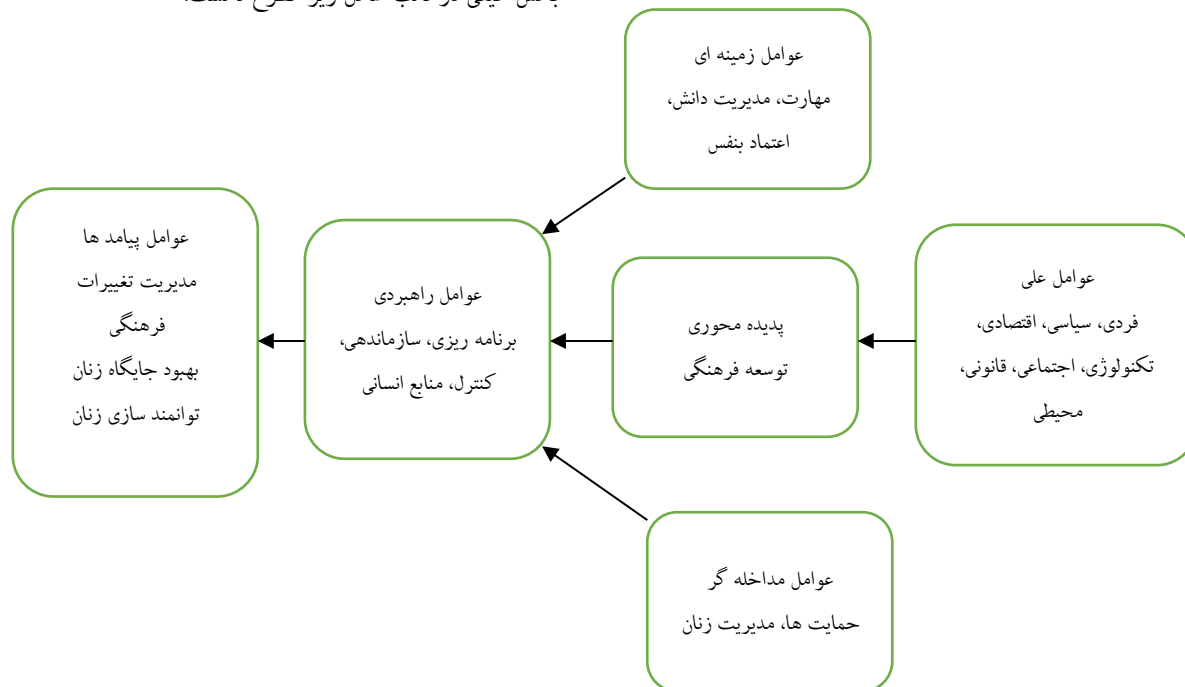
تکرار مفاهیم	عنوان مقوله	تکرار مفاهیم	عنوان مقوله	تکرار مفاهیم	عنوان مقوله
۲	مدیریت دانش	۲	کنترل	۱۴	عوامل فردی
۳	سازماندهی	۴	منابع انسانی	۴	عوامل سیاسی
۲	وجود اعتماد بنفس در زنان	۷	حمایت ها	۵	عوامل اقتصادی
۳	برنامه ریزی	۵	مدیریت زنان	۸	عوامل اجتماعی
۳	مهارت های ذاتی زنان در توسعه	۵	توسعه فرهنگی	۷	عوامل تکنولوژیکی
۲	توانمند سازی زنان	۲	تغییرات فرهنگی	۴	عوامل قانونی
۲	پذیرش جایگاه زنان	۳	بهبود جایگاه زنان در توسعه	۴	عوامل محیطی

۱ - Core category

نتیجه گیری

تاکنون دو مرحله برای دستیابی به الگوی نهایی تحقیق انجام گرفته است. ابتدا و در مرحله اول محقق با بررسی گسترده ادبیات تحقیق، متغیرهای مرتبط با موضوع تحقیق و الگوی اولیه را شناسایی نمود که در فصل دوم ارائه گردید. سپس در مرحله دوم، محقق به مطالعه

کیفی پرداخت و براساس مصاحبه های عمیق انجام شده با متخصصان مدل نهایی تدوین شد. در این بخش از تحقیق، جمع بندی دو روش مذکور (بررسی ادبیات و مطالعه کیفی) در قالب الگوی نهایی تحقیق و کلیه متغیرهای آن در جدول ارائه می گردد. در نهایت می توان مدل این تحقیق را در بخش کیفی در قالب شکل زیر مطرح دانست:

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

شده است تا زنان به فعالیت های جدی اقتصادی در سطح جامعه بپردازند. این موضوع نهایتاً سبب می گردد تا طرحی از توسعه فرهنگی آینده بخصوص در حوزه فرهنگ کار و اقتصاد وابسته به نقش آفرینی زنان باشد (۲۹).

در همین ارتباط در حوزه های تکنولوژی نیز زنان با ورود به مباحث تکنولوژی های سخت و نرم در سال های اخیر توانسته اند تأثیرات عمیقی را بر این حوزه ایجاد نمایند. حوزه های تکنولوژیکی به زعم بسیاری از محققین توانسته است آینده فرهنگی کشورها را تحت تأثیر خود قرار دهد. چنانکه امروزه می بینیم بسیاری از مباحث فرهنگی جوامع تحت تأثیر نرم افزارها و شبکه های اجتماعی می باشند که خواستگاه آنان همین تکنولوژی های نوین می باشد. در حوزه های اجتماعی نیز می توان بیان نمود که زنان تأثیرات عمیقی را بر روابط اجتماعی ایجاد می نمایند. خانواده به عنوان پایه ای ترین بخش جامعه همواره تحت تأثیر همین روابط اجتماعی می باشد که در آن زن به عنوان یک عضو محوری فعالیت می نماید...

یکی از حوزه هایی که زنان بخوبی توانسته اند در آن فعالیت های نوینی را انجام دهند در ارتباط با مباحث قانونی می باشد. زنان در سال های اخیر با فعالیت های اثربخش در حوزه روابط قانونی و همچنین حقوق شهروندی در بسیاری از کشورهای جهان توانسته اند راه را برای فعالیت های آزاد و بدون از تبعیض جنسیتی را ایجاد نمایند. نهایتاً نیز زنان در محیطی فعالیت می نمایند که بخوبی می

در زمینه توسعه فرهنگی و نقش زنان در این حوزه تحقیقات مختلفی انجام شده است. برخی از این تحقیقات ناظر بر نقش اجرایی زنان بوده است (۲۷) و برخی نیز به صورت یک متغیر میانجی و مداخله گر به این شاخص ها پرداخته اند. در این میان آنچه مهم است زنان به عنوان یکی از محوری ترین نقش های خود می توانند در توسعه فرهنگی و اقتصادی کشورهای مختلف مطرح شود. در همین زمینه می توان به عواملی اشاره نمود که به صورت عوامل علی در این ارتباط می توانند موثر باشند. در همین زمینه برخی محققان بر بحث ویژگی های شخصی و عوامل فردی زنان در توسعه فرهنگی اشاره نموده اند. به نظر این افراد زنان با توجه به ویژگی های فردی و سبک زندگی و عوامل روانشناختی می توانند بخوبی بر فرهنگ نسل های آینده کشورها موثر باشند (۲۸). همچنین در سال های اخیر و با روی کار آمدن زنان سیاست مدار در حوزه های کلان کشورها، این تفکر که زنان می توانند در سطوح ارشد مدیریتی نیز به فعالیت بپردازند به عنوان یک اصل محوری مطرح گردید. در واقع زنان می توانند با فعالیت در حوزه های سیاسی نقش مهمی را در توسعه فرهنگی کشورها ایفا نمایند.

از بعد اقتصادی نیز در سال های اخیر حضور زنان در فعالیت های اقتصادی، بخصوص در استارت آپ های جدید سبب شده است تا حوزه فعالیتی اقتصادی نیز به عنوان یک بخش پررنگ در زنان مطرح گردد. ایجاد تفکر زندگی مستقل در نسل های امروزی سبب

اعتماد بنفس به عنوان شاخص های کلیدی در حوزه توسعه فرهنگی زنان مطرح شده است.

در بعد عوامل راهبردی نیز برنامه ریزی و مدیریت برنامه در حوزه توسعه فرهنگی و همچنین سازماندهی منابع ورودی به عنوان اصول بنیادین در حوزه راهبردی مطرح شده است. کنترل منابع و همچنین کنترل سیستم های حوزه زنان و فرهنگی به عنوان ابعاد اصلی در این حوزه مطرح شده است. در بعد دیگر نیز مدیریت منابع انسانی به عنوان بخشی از ابعاد راهبردی در این حوزه مطرح شده است.

در نهایت انتظار می رود تا این مدل با پیاده سازی بخش های قبلی نهایتاً بتواند با توانمند سازی زنان در حوزه های مختلف و همچنین بهبود جایگاه زنان در حوزه کارکردی اثر قابل ملاحظه ای داشته باشد. در نهایت زنان با ورود به این عرصه می توانند تغییرات فرهنگی را مدیریت کنند. این موضوع به عنوان یک تحول بنیادین در این بخش مطرح می باشد.

در این زمینه می توان بیان نمود که این مدل به ارائه یک راهکار عملیاتی برای توسعه جایگاه زنان در حوزه توسعه فرهنگی می پردازد. در واقع این مدل ابعدی را نمایش می دهد که می تواند به منظور تایید و حرکت به این سمت مورد استفاده قرار گیرند. این ابعاد در حوزه های مختلف می توانند کمک کنند تا با سرمایه گذاری صحیح در این بخش نهایتاً زمینه برای توسعه جایگاه زنان ایجاد شود. هر چند برای میزان و بودجه ریزی در این بخش نهایتاً می بایست از مدل معادلات ساختاری و ضرایب این بخش استفاده کرد به صورتیکه در نهایت بتوان بودجه ریزی و زمان بندی مناسبی در این بخش ایجاد نمود.

با توجه به نتایج این تحقیق می توان پیشنهادات زیر را ارائه نمود: یکی از راهکارها برای بهبود جایگاه زنان در حوزه فرهنگی ایجاد سطحی از دانش کاربردی در میان زنان می باشد بصورتیکه بتوان در این دانش کاربردی بخشی از مشکلات زنان در این حوزه مرتفع شود. استفاده از سطحی از توان نوآوری و نوگرایی در میان زنان می توان زمینه را برای بهبود جایگاه زنان در جامعه ایجاد نماید. در واقع این سطح از نوآوری برای مشارکت زنان می تواند بسیار موثر باشد. زنان برای ایجاد یک سطح از جایگاه مناسب در جامعه تلاش نمایند تا سطحی از ارتباط خود با نسل های بعدی را ایجاد نمایند بصورتیکه در نهایت بتوانند با موج های جدید در این حوزه همخوان و متناسب با نیازهای این گروه ها شرایط جدید و حاکمیت های نوین را پیاده سازی نمایند.

برای ایجاد جایگاه مناسب فرهنگی در میان زنان ایجاد سطحی از شایستگی های محوری در زنان می باشد. در واقع زنان می بایست با شناسایی شایستگی های مورد نیاز خود برای آینده شرایط را ایجاد و خود را تقویت نمایند.

یکی از زمینه هایی که می تواند به زنان در حوزه توسعه فرهنگی کمک نماید تجربه های زیسته زنان می باشد. در این زمینه زنان با استفاده از تجربیات عملیاتی خود در حوزه های مختلف می توانند کمک نمایند تا عملکرد خود را در حوزه های فرهنگی بهبود یابد. مسلماً یکی از زمینه های موثر بر حوزه های فرهنگی و تلاش زنان در این حوزه می تواند مرتبط با تحصیلات ایشان باشد. در واقع هر

تواند با تغییر مولفه های اصلی آن بر تمامی جنبه های اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی جامعه موثر واقع شوند. در واقع زنان می توانند با نقش آفرینی در محیط های جدید ایجاد شده در جهان نقش فعال تری را در حوزه های فرهنگی ایفا نمایند.

برخی از فعالیت ها و نقش های زنان در توسعه فرهنگی را می توان در ابعاد زمینه ای بررسی نمود. برای مثال مهارت های مختلفی که زنان در حوزه های مختلف از خود نشان می دهند تا قابلیت های آنان در ثبت و مدیریت دانش کاربردی که می تواند بخوبی به انتقال دانش به نسل های بعدی موثر باشد بخشی از این فعالیت ها است. از سویی اعتماد به نفس زنان می تواند به آنان این امکان را بدهد تا با تمام توان خود نقش محوری را در توسعه کشورها به خصوص توسعه فرهنگی ایفا نمایند.

در این میان برخی از شاخص ها می توانند به صورت نقش مداخله ای در توسعه فرهنگی زنان مطرح شوند. یکی از این موارد محوری حمایت های دولتی، اجتماعی و خانوادگی از زنان می باشد. در واقع زنان با توجه به روحیات خود نیازمند حمایت ها از بخش های مختلف جامعه و سیاست می باشند تا بتوانند به نقش های خود در حوزه توسعه فرهنگی واقف و بخوبی در اجرای آن ها فعالیت نمایند. از سویی بخشی از این فعالیت ها می تواند در قالب توان مدیریت زنان نیز مطرح گردد. در واقع زنان زمانی می توانند بخوبی در حوزه های توسعه ای فعالیت نمایند که مدیریت بر زمان و منابع خود را بخوبی ایفا نمایند و از این فرصت ها جهت بهبود شرایط استفاده نمایند (۳۰).

در ارتباط با نقش زنان در توسعه فرهنگی می توان بخشی از این نقش را در حوزه های راهبردی دنبال نمود. تحقیقات متعددی به این حوزه ها از بعد برنامه ریزی، سازماندهی، کنترل و منابع انسانی پرداخته اند. این تحقیقات بیان نموده اند که نقش آفرینی زنان در این حوزه های مهم می تواند نهایتاً تأثیرات عمیقی بر توسعه فرهنگی جوامع داشته باشد.

با کنار هم قرار گرفتن این موارد نهایتاً می توان انتظارات رفتاری و عملکردی خاص را از فعالیت های فرهنگی زنان جستجو نمود. در این میان انتظار می رود تا با پیاده سازی نقش زنان در توسعه فرهنگی بتوان مدیریت صحیح توسعه فرهنگی را ایجاد نمود. این موضوع خود می تواند به بهبود جایگاه زنان در توسعه فرهنگ کشور منجر شود و نهایتاً نیز توانمند سازی زنان به عنوان یک حوزه محوری در پیامد های نقش آفرینی زنان مطرح می گردد. تمامی این موارد حوزه شاخص محوری توسعه فرهنگی می توانند به تبیین جایگاه زنان در توسعه فرهنگی پردازند.

در ادامه به بیان پیشنهاداتی مرتبط با نتایج تحقیق می پردازیم: در همین زمینه بیان شده است که برخی عوامل نیز می تواند نقش مداخله گر و میانجی را داشته باشد. حمایت های مختلف از سوی سایر گروه ها، مدیریت و حضور زنان در عرصه مدیریت می تواند به عنوان بخش مهمی از این حوزه مطرح شود.

در بعد عوامل زمینه ای نیز توانایی زنان در ایجاد مهارت های مختلف در خود و ایجاد توانمندی در زنان، استفاده از سیستم های مدیریت دانش در تبیین و حفظ دستاورد های زنان و همچنین سطح

1. Khajovi, Ziba, 2014, the role of women in cultural development, the second international congress of culture and religious thought.
2. Kim, M., Lee, H., Kiang, P., & Allison, J. (2019). Development and acceptability of a peer-paired, cross-cultural and cross-generational storytelling HPV intervention for Korean American college women. *Health education research*, 34(5), 483-494.
3. Marandi, Elaha and Mozafari, Khadijah and Hosseini, Sayeda Latifah, 2018, the approach of the laws of economic, social and cultural development program after the revolution to women with emphasis on the sixth program
4. Mamsen, Janet Henschel, (1387), *Gender and Development*, translated by Zohra Feni, Tehran University Press, Tehran.
5. Giwa, A. H., & Babakatun, A. M. (2019). Effect of Socio-cultural Factors on Women Entrepreneurship Development in Kaduna State. *Journal of Human Resource Management*, 7(3), 57-65.
6. Hryciuk, R. E. (2017). Mothering for neoliberal times. *Mazahua women, poverty and the cultural politics of development in Central Mexico*. *Polish Sociological Review*, 200(4), 522-544.
7. Marandi, Elaha and Mozafari, Khadijah and Hosseini, Sayeda Latifah, 2018, the approach of the laws of economic, social and cultural development program after the revolution to women with an emphasis on the sixth program
8. Azkia, Mustafa, Ghafari, Gholamreza, (1384), *Sociology of Development*, Keihan, Tehran.
9. Behdar, Mohammad Reza and Miri, Seyyed Mohammad Hassan, 2017, the strategic role of women in cultural development from the perspective of Islam, the 4th International Congress of Culture and Religious Thought

چه زنان بتوانند سهم بیشتری از تحصیلات را به خود اختصاص دهند نهایتاً می‌توانند به عملکرد بهتری در حوزه فرهنگی دست یابند.

یکی از راهکارهای توسعه فرهنگی زنان استفاده از سطحی از انگیزه های شخصی و اجتماعی می‌باشد. در این زمینه می‌توان بیان نمود که انگیزه های افراد می‌توانند به عنوان یک عامل فردی در حوزه های فرهنگی مورد استفاده قرار گیرد تا بتواند در ایجاد جایگاه مناسب برای زنان موثر باشد.

یکی از راهکارهای ایجاد جایگاه ویژه برای زنان برگزاری دوره های آموزشی می‌باشد که می‌تواند توانمندی های زنان را در حوزه های مختلف توسعه دهد. در این زمینه سطح دوره های آموزشی گذرانده شده در نهایت می‌تواند به توسعه جایگاه زنان اثر بگذارد.

ایجاد سطحی از دسترسی به دانش در میان زنان می‌تواند به کمک برای بهبود جایگاه زنان موثر باشد. برای این موضوع افزایش سطح تحصیلات و تسلط به زبان های مختلف در این حوزه می‌تواند اثر بالایی داشته باشد.

همچنین زنان برای نقش آفرینی در حوزه های فرهنگی نهایتاً می‌بایست سطح ریسک پذیری خود را ارتقا دهند. در این زمینه این سطح از افزایش ریسک پذیری نهایتاً می‌تواند به توسعه برنامه های چالشی منجر شود که بتواند به بهبود عملکرد ایشان در این حوزه منجر شود.

یکی از عواملی که می‌تواند در ایجاد سطحی از دانش فرهنگی و توسعه فرهنگی در میان زنان موثر باشد در حوزه فرهنگ سیاسی جامعه می‌باشد. بنابراین می‌توان بیان نمود که فرهنگ سیاسی به عنوان یکی از زمینه های لازم برای توسعه فرهنگی زنان مطرح می‌باشد.

زنان با توسعه میزان مشارکت در حوزه های مختلف می‌توانند جایگاه خود در حوزه های فرهنگی را بهبود و ارتقا دهند.

یکی از راهکارها برای نقش آفرینی زنان ایجاد کارآفرینی در میان زنان می‌باشد. هر چه زنان بتوانند در حوزه کارآفرینی موثر تر عمل نمایند در نهایت می‌توانند عملکرد بهتری را نیز در حوزه های فرهنگی ایجاد نمایند.

برای بهبود سطح جایگاه زنان در توسعه فرهنگی می‌توان از دسترسی به زیرساخت های نرم افزاری مورد استفاده قرار گیرد. این زیرساخت های نرم افزاری می‌تواند در نهایت به ایجاد توانایی در زنان در حوزه نرم افزاری که در نهایت آینده را تغییر می‌دهد تاثیر گذار باشد.

استفاده از مهارت های مرتبط به اینترنت می‌تواند به زنان کمک نماید تا در نهایت در آینده حوزه های فرهنگی که به شدت تحت تاثیر این موضوع قرار می‌گیرد را تحت کنترل خود قرار دهد.

استفاده از ظرفیت های خانواده به عنوان یک رکن اساسی و موثر در حوزه فرهنگی از سوی زنان می‌تواند به عنوان یکی از راهکارهای مهم در توسعه فرهنگی زنان در آینده نزدیک مطرح باشد. در واقع زنان با تمرکز بر حوزه های فرهنگی خانواده می‌توانند نقش اساسی را در این زمینه ایجاد نمایند.

References

18. Salehi Amiri, Seyedreza, (1386), Cultural Concepts and Theories, Tehran: Phoenix.
19. Gipson, A. N., Pfaff, D. L., Mendelsohn, D. B., Catenacci, L. T., & Burke, W. W. (2017). Women and leadership: Selection, development, leadership style, and performance. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 53(1), 32-65.
20. Qadati, Mirmejjid and Hosseini, Nazli and Aghajani, Tahmourth, 2015, Investigating the impact of women's political participation in cultural development, 7th International Conference on Economics and Management
21. Nazarpour, Mohammad Taqi, (1378), Values, Development, Tehran: Research Institute of Islamic Culture and Thought.
22. Pahlavan, Cengiz and others, (1381), cultural development, translated by Ahmad Sabouri and Shahrashob Amirshahi, Tehran: Khane Ya Kitab.
23. Akhtarshahr, Ali, (1386), Islam and Development, Tehran: Research Institute of Islamic Culture and Thought.
24. Khosravi, Abbas, 2017, the role of education in the development of women's affairs and cultural promotion and the transformation of the intellectual life of the family and society, the second period of Iran-Afghanistan cultural dialogues (university interactions and education, the axis of sustainable development of Iran and Afghanistan)
25. Saeedi, Shakiba and Hosni Far, Abdul Rasul and Mansour Markhil, Ahmad, 2017, The role of education in the development of women's affairs and the cultural promotion of society, the second period of Iran-Afghanistan cultural dialogues (academic interactions and education, the axis of sustainable development of Iran and Afghanistan)
26. Behdar, Mohammad Reza and Miri, Seyyed Mohammad Hassan, 2017, the
10. Khalundi, Zohra, 2016, the role of women in the cultural development of the city, the first national women's conference, urban regeneration and sustainable development
11. Saeedi, Shakiba and Hosni Far, Abdul Rasul and Mansour Markhil, Ahmad, 2017, The role of education in the development of women's affairs and the cultural promotion of society, the second period of Iran-Afghanistan cultural dialogues (academic interactions and education, the axis of sustainable development of Iran and Afghanistan)
12. Janjani, Zahra and Janjani, Elham and Hamzaei, Mahdis, 2016, examining the role of women in the cultural development of Islamic-Iranian lifestyle, the first national women's conference, urban regeneration and sustainable development
13. Garji, Marzieh, 2016, meta-analysis of cultural anthropology studies and education and its role in the development of Iranian women, the 5th International Conference on Psychology and Social Sciences
14. Seymour, L. (2018). Cultural immersion and the development of cultural sensitivity. *Australian Midwifery News*, 18(4), 39.
15. Mustafa, N., Zaidi, A. U., & Weaver, R. R. (2017). Conspiracy of silence: cultural conflict as a risk factor for the development of eating disorders among second-generation Canadian South Asian women. *South Asian Diaspora*, 9(1), 33-49.
16. Ahmadi, Mohammadreza, (2007), Explanation of Human Development Indicators, Strategic Management Doctoral Thesis, National Defense University.
17. Yeröz, H. (2019). Manifestations of social class and agency in cultural capital development processes. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*.

strategic role of women in cultural development from the perspective of Islam, the fourth international congress of religious culture and thought, Qom.

27. Saeedi, Shakiba and Hosni Far, Abdul Rasul and Mansour Markhil, Ahmad, 2017, The role of education in the development of women's affairs and the cultural promotion of society, the second period of Iran-Afghanistan cultural dialogues (academic interactions and education, the axis of sustainable development of Iran and Afghanistan)

28. Khosravi Zadenbeh, Efat and Sadeghi De Cheshme, Sattar, 2018, Examining the position of universities and the role of women in the cultural and social development of society, the third national conference on psychology, education and lifestyle

29. Arif, S., & Khan, M. W. (2019). Economic, social and cultural rights of women: International legal framework, justiciability and challenges. *International Journal of Law and Management*, 61(1), 191-204.

30. Agra, I. B., Gelgel, I. P., & Dharmika, I. B. (2018). Pressure on socio-cultural towards post-divorce Hindu women in Denpasar city. *International journal of social sciences and humanities*, 2(3), 63-78.